

Gedragprotocol, aanpak ongewenst gedrag Julianaschool

Dit gedragprotocol biedt de richtlijnen die worden genomen bij (**ernstig**) ongewenst gedrag. Het doel van dit gedragprotocol is het bevorderen van een veilig en positief leerklimaat voor alle betrokkenen op school. Het protocol geeft meer duidelijkheid over welke stappen er moeten worden ondernomen als er sprake is van (**ernstig**) ongewenst gedrag.

Maatwerk

Houdt er rekening mee dat ongewenst gedrag te allen tijde maatwerk blijft. Het is belangrijk om te kijken wat passend is in elke situatie. Mocht er bij een situatie de veiligheid van andere in gevaar komen, dan begin je natuurlijk niet bij stap 1. Kijk wat deze leerling nodig heeft op dat moment en pas daar de stappen op aan.

Preventief

Het is belangrijk dat je als leerkracht je verwachtingen van tevoren al uitspreekt naar de groep. Er gelden duidelijke positief gestelde regels in en buiten de klas. Dit kun je aan het begin van het schooljaar doen (gouden weken), maar herhaal dit ook met regelmaat!

De leerkracht zorgt voor een goed pedagogisch leefklimaat (aandacht voor de sociale omgang en groepsdynamiek), hanteert efficiënt klassenmanagement (Teach) en geeft effectief les, waarbij aandacht is voor verschillen, zelfstandigheid, coöperatief leren en inbreng van de leerlingen. De leerkracht werkt aan een goede relatie met de leerlingen, toont belangstelling, geeft veel positieve feedback, complimenteert en bemoedigt de leerlingen.

Zorg ervoor dat je je dag steeds hetzelfde begint. Dezelfde groet, dezelfde rust / regels en het uitspreken van je verwachtingen naar de klas. Mocht er niet geluisterd worden naar de gemaakte afspraken, reset jezelf en de klas. Begin opnieuw!

Lastig gedrag

Lastig gedrag is een lichte overtreding van een leerling die mogelijk de les verstoort, maar ook weer niet onmogelijk maakt. Dit geldt ook voor de vrije momenten. (Teitler, 2013) Bijvoorbeeld: kleine conflictjes, luidruchtig zijn of onoplettendheid tijdens de les en op het plein.

Bij lastig gedrag gaat de leerkracht eerst het eigen handelen na. Zijn de verwachtingen uitgesproken? Weet de leerling wat de leerkracht verwacht? Is de leerkracht consequent? Zo ja, dan geeft de leerkracht de leerling sturing of een kleine interventie. Het uitgangspunt hierbij is dat steeds op een positieve manier wordt aangegeven welk gewenst gedrag er van de leerling verwacht wordt. Het gedrag verdwijnt hierna of zorgt verder niet voor problemen.

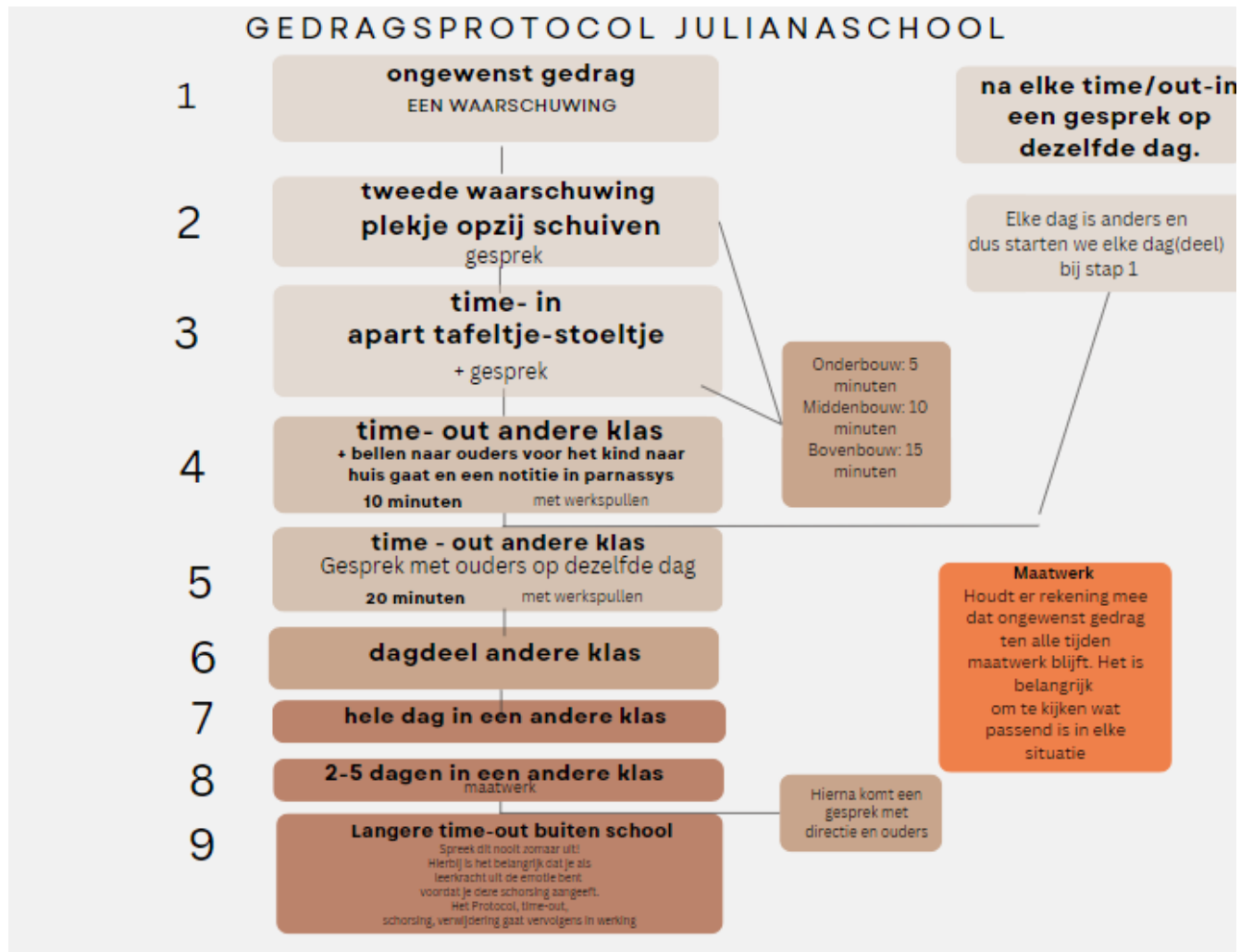
De interventies zijn beheerst, beslist, kort en duidelijk. Het corrigeren van de leerling gebeurt zoveel mogelijk individueel en van dichtbij. Voorbeelden van interventies zijn:

- Werken met een (kortdurend) beloningssysteem.
- Werken met een time- timer.
- Werken met een smiley/ stoplicht aan het begin van de dag. Zo kun je inzicht krijgen in de groep. Hoe zitten mijn leerlingen er eigenlijk bij?

5 keer lastig gedrag wordt probleem gedrag.

Het onderstaande protocol is bedoeld voor -ernstig- ongewenst gedrag.

Het is belangrijk dat je met alle consequenties het volgende onthoudt: *‘Doe wat je zegt en zeg wat je doet!’*

Probleem gedrag

Dit gedrag uit zich in ernstige overtredingen, grote orde verstoringen, waardoor de les geen doorgang kan vinden of de “veiligheid” in het geding komt.

De leerkracht neemt pedagogische maatregelen om het gedrag van de leerling zodanig te corrigeren dat de leerling, binnen afzienbare tijd, weer kan deelnemen aan de groepsactiviteiten. De pedagogische maatregel vindt plaats in de groep, in het groepslokaal.(zie stap 2 en 3)

Tijdens een pedagogische maatregel hanteert de leerkracht de volgende vuistregels:

- Blijf rustig en beheerst (rustige gesprekstoon); een professionele opvoeder gebruikt een pedagogische maatregel bewust en met het oog op het doel;
- Corrigeert onmiddellijk na de overtreding;
- Vertel duidelijk waarom je corrigeert, welke afspraak er overtreden is;
- De leerkracht geeft het gewenste gedrag aan.

Stap 1:

1 waarschuwing: wanneer je deze laatste waarschuwing geeft, vertel je de leerling dat de volgende waarschuwing betekent dat het kind zijn tafeltje opzij moet schuiven.

Stap 2:

Plek opzij schuiven: de leerling schuift zijn of haar tafel opzij en zit voor (5,10 of 15) minuten alleen. Daarna vindt er een gesprek plaats tussen de leerling en de leerkracht.

Stap 3:

Time-in: deze vindt plaats binnen de groep waarin de leerling zit. Per bouw is de duur hiervan verschillend:

Onderbouw: 5 minuten

Middenbouw: 10 minuten

Bovenbouw: 15 minuten

Zet de leerling aan een nadenktafel/stoel binnen de groep. Spreek duidelijk naar de leerling uit hoelang hij of zij hier moet zitten. Om de tijd in het oog te houden kun je gebruik maken van stopwatch of timer. Aan de nadenktafel kan de leerling rustig nadenken wat er is gebeurd en waarom dit is gebeurd. Praat hier met de leerling achteraf over. Je kunt bijlage 1 gebruiken ter ondersteuning. Zo komt er meer begrip van beide kanten.

- berichtje naar ouders via de mail en deze mail als notitie in parnassys

Herhaaldelijk probleem gedrag

Wanneer de pedagogische maatregelen niet toereikend zijn en het gedrag niet is verbeterd moet er over gegaan worden, in samenspraak met de ib-er, tot het opstellen van een individueel handelingsplan gedrag. Wanneer mogelijk wordt de leerling hierbij betrokken. De ouders worden uitgenodigd om dit te bespreken en te ondertekenen. De leerkracht voegt dit toe in parnassys. In dit plan kunnen de volgende pedagogische maatregelen opgenomen worden:

- Werken met een beloningssysteem.
- Werken met een time- timer.
- Werken met pictogrammen.

· Gedragscontract.

· Mocht het regelmatig bij een leerling voorkomen kun je ervoor kiezen om de boosheidsmeter samen met de leerling invullen, hiermee breng je de emoties van de leerling beter in kaart en kan je hier al leerkracht ook rekening mee houden. Boosheidsmeter te vinden in bijlage 1

Wanneer het gedrag wat in het individuele hulpplan staat beschreven zich ook buiten de groep kan afspelen, is het van belang dat alle collega's hiervan op de hoogte zijn om eventueel aan te sluiten bij de afspraken die de leerkracht in de groep met de leerling hanteert. Dit doen we via de mail. Het is hierbij van belang dat er een goeie overdracht is.

Time-out plek. Indien de pedagogische maatregelen niet het gewenst effect hebben, wordt de leerling buiten de groep naar een time-out leerkracht gebracht. De leerkrachten dienen onderling af te spreken wie van wie kinderen als time-out krijgt. De time-out kan voor een afgesproken korte tijd gelden. Als verwacht wordt dat de leerling zich fysiek of verbaal zal verzetten, dan worden afspraken gemaakt dat een andere collega de leerling zal brengen en halen na de afgesproken tijd. Deze time-out plek is niet op de gang, maar in een andere groep.

Als een leerling zich fysiek of verbaal verzet tegen de time-out plek, mag de leerling de volgende dag niet in de eigen groep. De leerling gaat die dag met werk naar de time-out groep. Bij tweemaal een herhaling, werkt de leerling een week (of een aantal dagen/ maatwerk) in de time-out groep. Als de leerling hetzelfde gedrag vertoont in de andere groep (time-out), worden ouders gebeld om het kind te komen halen.

Stap 4:

Time-out andere klas: deze eerste time-out vindt plaats in een andere klas. De leerkracht begeleidt de leerling naar de andere groep en geeft aan de ontvangende leerkracht een korte reden voor de verwijdering. De leerling zit aan een aparte tafel en stoel in een andere klas en gaat hier aan het werk. Spreek hierbij ook van tevoren weer af hoelang deze time-out duurt. De richtlijn voor deze time-out is dezelfde als bij de time-in:

Onderbouw: 5 minuten

Middenbouw: 10 minuten

Bovenbouw: 15 minuten

Telefonisch heb je contact met ouders, voordat het kind naar huis gaat. De situatie wordt uitgelegd en verteld dat het kind bij een andere klas een time out heeft gehad.

- notitie in parnassys.

Stap 5:

Time-out andere klas: hierbij verplaatst de leerling zich ook naar een andere groep binnen de school, dezelfde als bij stap 4. Ook hierbij spreek je weer af hoelang deze time-out duurt, bespreek dit ook met je collega. Een richtlijn hiervoor is 15 a 30 minuten (maatwerk). Na die 15 a 30 minuten check je of beide partijen weer rustig zijn. Geef het werk van de leerling mee, zodat hieraan gewerkt kan worden in de andere klas.

Gesprek met ouders vindt dezelfde dag nog plaats na schooltijd. Wanneer ouders geen mogelijkheid hebben om te komen, probeer je dit telefonisch te doen.

Ouders worden in deze fase zo spoedig mogelijk op school uitgenodigd om:

- het gedrag van hun kind te bespreken
- hen te wijzen op hun ouderlijke verantwoordelijkheid.
- gezamenlijk te zoeken naar een pedagogische oplossing.

Bij deze gesprekken zijn de ouders en de groepsleerkracht (optioneel IB) aanwezig. Het gesprek met de ouders wordt vastgelegd door de groepsleerkracht. Dit wordt door alle betrokken partijen ondertekend en in parnassys opgenomen. Er worden vervolggesprekken gepland om het gedrag van het kind te blijven volgen en de ouders op de hoogte blijven. Deze gesprekken worden om de 2 tot 3 weken gepland met alle betrokkenen.

Stap 6

Dagdeel in een andere klas: de leerling verplaatst zich met zijn of haar werkspullen naar een andere klas. Je hebt van te voren afgesproken bij welke collega deze leerling zit. Naderhand is er een gesprek met de leerling. (terugkoppeling naar ouders)

Hierbij kijk je naar plaats en tijd en vanuit daaruit beslis je of het dezelfde dag van de gebeurtenis is of de dag erna. Hierbij is het belangrijk dat beide partijen uit hun emoties komen en zijn als de leerling de volgende dag terugkomt. Vooraf dat dit gebeurt is het belangrijk dat je wel contact opneemt met ouders en een gesprek hiermee inplant diezelfde middag.

Stap 7:

Hele dag in een andere klas: de leerling gaat naar een andere klas met zijn of haar werkspullen. Je hebt van te voren afgesproken bij welke collega deze leerling zit. Naderhand is er een gesprek met de leerling. (terugkoppeling naar ouders)

Hierbij kijk je naar plaats en tijd en vanuit daaruit beslis je of het dezelfde dag van de gebeurtenis is of de dag erna. Hierbij is het belangrijk dat beide partijen uit hun emoties komen en zijn als de leerling de volgende dag terugkomt. Vooraf dat dit gebeurt is het belangrijk dat je wel contact opneemt met ouders en een gesprek hiermee inplant diezelfde middag.

Stap 8:

2 – 5 dagen in een andere klas: hier zit een opbouw in (maatwerk). Je bespreekt de opbouw samen met de leerling, ouders en IB.

Structureel grensoverschrijdend gedrag

In hoofdlijnen kan aangegeven worden waar de grenzen in gedrag liggen. Deze grenzen mogen niet overschreden worden. We maken daarbij onderscheid in zichtbaar gedrag naar de ander toe en de wijze van communicatie met de ander. Dit houdt in dat taalgebruik in de vorm van schelden, vloeken, kwetsen en vernederen ook niet wordt geaccepteerd. Aangezien menselijke communicatie heel verfijnd is, laten we middels lichaamstaal respect voor de ander blijken. Storend, brutaal en manipulerend gedrag accepteren wij niet op school. Daar hoort ook gedrag bij dat erop gericht is om een ander te kwetsen, te negeren/ buiten te sluiten of pijn te doen.

Stap 9:

Langere time-out buiten school/ schorsing: spreek dit nooit zomaar uit! Het belangrijk dat je als leerkracht uit de emotie bent voordat je deze schorsing aangeeft. Er vindt nu eerst een

gesprek plaats met directie. (Het Protocol, time-out, schorsing, verwijdering gaat vervolgens in werking.)

In het uiterste geval kan door de directie worden besloten tot schorsing van de leerling voor de rest van de dag of voor meerdere dagen. Dit gebeurt in overleg met het bovenschools management. De leerplichtambtenaar zal op de hoogte worden gebracht. De ouders ontvangen een brief waarin de maatregel wordt beschreven. Na deze schorsing vindt er een gesprek plaats met het kind, de ouders, leerkracht en de directeur voordat de leerling teruggaat naar zijn/ haar eigen klas.

Wanneer er structureel sprake is van grensoverschrijdend gedrag kan besloten worden tot verwijdering van de leerling van de school. Daarbij gaat de directie na overleg met bovenschools management en bureau Leerplicht op zoek naar een andere school voor de leerling. Zodra die gevonden is, verwijdert de school de leerling volgens de regels die zijn opgesteld door het bevoegd gezag.

Extra

- Zorg dat er altijd na een time-in/time-out een gesprek hebt met de leerling over het gedrag. Het is wel belangrijk dat dit gesprek op dezelfde dag plaatsvindt, maak hier tijd voor.
- Elke dag is anders en dus starten we elke dag bij stap 1. Mocht dit in een week meer dan 2 keer voorkomen kun je direct contact opnemen met ouders.
- Na stap 4 vindt er te allen tijde een gesprek plaats met de ouders. Ouders weten van tevoren al dat er iets speelt, omdat de ouders bij stap 3 al via de mail zijn ingelicht.

Bijlage 1: nadenkformulier

Naam:

Groep:

Datum:

juf/meester:

Dit gebeurde er:

Zo voelde ik mij:

Het gevoel dat naar boven kwam is:

Zo zou ik het volgende keer doen:

Toelichting leerkracht:

Handtekening ouders:

Groen- dit zie je aan mij/ gebeurt bij groen:

Dit helpt mij om in groen te blijven, te komen:

Geel- dit zie je aan mij/ gebeurt bij geel:

Dit helpt mij om weer naar groen te komen:

Oranje- dit zie je aan mij/ gebeurt bij oranje:

Dit helpt mij om (via geel) weer naar groen te komen:

Rood- dit zie je aan mij/ gebeurt bij rood:

Dit helpt mij om (via oranje en geel) weer naar groen te komen: